POKROK

PUBLISHING CO.

vydává

POKROK ZÁPADU

a místní vydání

v Crete pro Saline okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapid, Ia., pro stát Iowu, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesotu a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakotu.

Předplatné:

Pro Spojené Státy $1.50. Pro Kanadu $2.00. Do Evropy $2.50 ročně.

Zásilky peněžní dějtež se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expressních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adressu.

Dopisy z kruhů čtenářstva ochotně uveřejníme. Musí býti slušné, psané bez úmyslu někoho osobně poškoditi a podepsány plným jménem, ať již má býti v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

45

Pan Bryan za presidenta "běžel" jenom třikráte, ale ty Bryanovské bankety, v den jeho narozenin, zůstanou patrně trvalou institucí.

•

Pan Wilson, svým úsilím o odvolání zákona vztahujícího se na volný průchod amerických lodí zaměstnávajících se pobřežním obchodem, Panamským průplavem, rozvířil v kongresu zápas, který i p. Theodore Roosevelt musí mu záviděti.

•

Divoši v jiho-amerických pustinách přezděli p. Roosevelta 'Muy Simpatico', což znamená "Velmi sympathický", a konečně třeba těm divochům p. Roosevelt sympathickým byl, ale není všem lidem — professoru Taftovi rozhodně není.

•

Vykoná-li někdo dobrý skutek, netřeba to honem hlásati do čtyř úhlů světa, ale ti krajané v Omaze a South Omaze, kteří zachránili před deportací jednu českou stařenku, kdy už byla nařízena, zasluhují si jistě uznání za ten čin lidskosti.

•

V referátu o politické schůzi v Chicagu, na níž mluvil jeden český kandidát, čteme, že "beze studu prohlásil své stanovisko ohledně platformy", a tu v mysli čtenářově vznikne mimoděk otázka, kdo se měl vlastně stydět, zdali kandidát za tu platformu, nebo platforma za kandidáta.

•

Omažský World-Herald onehdy rozpoznal, že za nynější povážlivé ochabnutí obchodu a průmyslu nejsou zodpovědny žádné neuspokojivé ekonomické podmínky, nýbrž pouze "stav mysle", z čehož skoro dalo by se souditi, že v Bílém Domě neměl by býti professor, nýbrž psychiatr, aby ten "stav mysle" rozpoznal a uvedl v normální stav.

•

Divné poměry musí panovati v Chicagu. Na jubilejní slavnost Sokola Chicago, s pěkným programem a slavnostní řečí, dostavilo se asi padesát osob, většinou žen a dětí, ačkoli sbor ten jest nejsilnějším v Nár. Jednotě Sokolské kromě Jednoty New-yorské, a ani při jubilejní slavnosti Č. S. P. S., opět s velkým programem a slavnostní řečí, nebyla síň naplněna, ačkoli Jednota tato čítá v Chicagu přes osm tisíc členů. To my v Omaze si můžeme gratulovati, i Klub Komenský, k své poslední programové zábavě, na kterou přišlo na tři sta osob, si může gratulovati.

CHYBY VLASTNÍ A CHYBY JINÝCH.

Farizej, který děkoval denně Bohu, že není takovým jako tam ten publikán, jest mezi námi dnes, jako byl za časů Kristových. Není nic tak snadné a zároveň asi nic tak neuspokojuje to vlastní "já", jako vyhledávati a kritisovati chyby na jiném, a ovšem kdykoli přísný kritik objeví chybu na tom panu Jiném, objeví současně ctnost na sobě, až a kolik do toho druhého nista, pak jest samé ctnosti a žádné chyby a s takovými lidmi, kteří jsou samá ctnost a kteří by spíše uvěřili, že zítra slunce mohlo by vyjíti na západě, nežli že oni mohli by míti též nějakou chybu, s takovými lidmi jest těžká porada. Není k tomu ničeho více třeba, nežli hodně ješitnosti, vsuggerovati si, že nemáte chyb, že nikdy jste se chyby nebo poklesku nedopustili, ale jest k tomu třeba mravní síly, k chybě se přiznati.

V takových věcech přijde mnoho na osobní "gusto", avšak nám aspoň jest milejší takový publikán, takový hříšník, jenž sám si dozná, že jest křehkou nádobou, nežli takový studený farizej, přesvědčeny o svých ctnostech, neboť takový publikán a hříšník má obyčejně vřelé, dobré srdce, a nemůže-li učiniti více, třeba vás pozve "na jednu" a zeptá se, proč ty chmury na vašem čele, kdežto takový studený farizej — obrazně řečeno — dýku do srdce vám vrazí s mrazivou chladností a promyšleností a ještě si namlouvá, že neudělal docela nic zlého, nýbrž šlechetný skutek, neboť on vrazil dýku do srdce publikánovi, člověku, který měl a dokonce doznal chyby, kdežto on, farizej, žádných chyb nemá a podle jeho mínění, na světě měli by býti jenom samí takoví lidé, bez chyb a poklesků, a takový farizej má asi takovou morálku, jako měli ti staří puritáni, kteří kupovali a prodávali otroky — jeho hlavní zásadou jest, že "peníze netento" — a bylo to u nich velkým hříchem zasmáti se v neděli, zaradovati se, dokonce i ženě hubičku dáti.

Farizej jest mezi námi dnes, zrovna jako byl za časů Kristových a nezměnil se v ničem a musí v tom býti kus osobního uspokojení býti farizejem, neboť jinak nebylo by jich tolik na světě — ale není to křesťanským ani svobodomyslným.

PRÁVNICKÁ PROFESSE.

Před nějakým časem omažská "Bee" zahájila válečné tažení proti právníkům — napřed navrhovala, aby sdružení advokátů samo provedlo nějaké generální čistění, a když se to nestalo, pokusila se "Bee" o čistění sama, s tím výsledkem, že několik advokátů dáno bylo v obžalobu velkou porotou. Do jaké míry měla neb má "Bee" na zřeteli veřejné dobro a do jaké míry rozhodovaly u ní zájmy a pohnutky osobní, o tom nedovolujeme si rozhodovati. Jisto pouze jest, že měla nějaké nepříjemné zkušenosti s advokáty v jednom svém vlastním procesu, vyvstavším z nepřátelství, které se datuje z dob dávno minulých a dosáhlo již úctyhodného věku. Touto "kampaní," které povšimlo si hodně časopisů ve státě i mimo stát, byla však obrácena pozornost na celou advokátskou professi.

Co se týče té professe, jest asi jako každá jiná — záleží na tom, kdo ji provozuje. Na příklad nemohlo by býti krásnější professe, nežli lékařské; dobrý, svědomitý, lidumilný lékař jest pravým dobrodincem lidstva a jsou též lékaři, hlavně takoví, kteří za peníze slibují vyléčiti každou nemoc známou člověčenstvu, od souchotin až po mizernou letoru — jimž slušel by zcela jiný název.

Na professi právnickou nalezneme stesky již hned z dob před Kristem a na příklad se dozvídáme, že ve starém Římě ti nejučenější a nejschopnější advokáti za peníze radili boháčům, jak obcházeti zákony — tak že nynější trustovní a korporační advokáti mohou se odvolati na hodně starý "precedent" — a Charles Dickens také měl své pochybnosti o advokátském svědomí. V jednom ze svých románů vypráví, že bývalo to zvykem jména advokátů, kteří se nějaké ničemnosti dopustili, psáti na zdi v palácích spravedlnosti a hned podotýká — a musily to býti velké ničemnosti, uvážíme-li, jaké volnosti se ta professe těšil a vždycky těšila.

Nepokládáme se za povolané k pronesení úsudku, kolik advokátů půjde rovnou nohou do nebe a kolik do toho druhého místa, kde nepochybně jejich klienti se budou starat, aby jim tam nebyla zima, ale zároveň myslíme, že jest to nespravedlivým zavrhovati celou professi — jako by bylo nespravedlivým zavrhovati celou, třeba professi novinářskou, poněvadž jsou mezi novináři někteří mravní bandité a hrdlořezové. — Advokát může vykonati mnoho dobra a nemusí zemříti v chudobinci, i v právnickém povolání lze vydělati peníze poctivým způsobem, ale ovšem hotovými upíry člověčenstva jsou tak zvaní "šajstři," advokáti, kteří podporují sudičství, kteří vezmou každý případ, i když předem ví, že klient nemá nejmenší vyhlídky na výhru a u nichž provozování prakse právnické pozůstává "v umění, jak krásti a přece se nedostati do kriminálu a do pruhovaných šatů." Právnická professe hodně by získala, kdyby sama se přičinila o vymýtění takových "šajstrů," těchto upírů, kteří nejčastěji žijí a tyjí z těch nejchudších, nejnevědomějších lidí.

SPOLEČNÉ ZÁJMY.

Ve všech amerických městech, a to nejenom ve velkých, i v menších městečkách, stávají kluby obchodníků, které se starají o rozkvět města a tímtéž o rozkvět vlastních obchodů.

Ve městech, kde naši krajané u většiny počtu bydlí, jsou všude české čtvrti, v nichž soustřeďuje se český život, v nichž obchody vlastněny jsou výhradně nebo skoro výhradně krajany, a čtvrti tyto mohly by býti podle našeho mínění hodně zvelebeny a obchod v nich oživen, kdyby bylo součinnosti, když se jedná o společné zájmy. Často také naše čtvrti jsou zanedbávány městskou správou a jest nadržováno těm částem města, kde obyvatelé důrazněji se hlásí o svá práva — což jest jinak zcela přirozeno. O lidech, kteří mlčí a o nic se nehlásí, se předpokládá, že jsou zcela spokojeni.

Hodně by to prospělo, kdyby obchodníci v českých čtvrtích se spojili ve sdružení, kdyby více upozorňovali krajany ve svém okolí na výhody nakupování u nich, a kdyby hleděli, by obchody jejich vypadaly co nejpěkněji a nejvábněji. Je to často hlavně vinou obchodníků v těch odlehlejších částech města, že všechen obchod se stahuje do jediného střediska.

Myslíme, že tento návrh, na organisování klubů obchodníků v českých čtvrtích větších měst, stojí za uvážení.

BOJ O IRSKOU SAMOSPRÁVU.

Od mnoha let pozornost světa nebyla takovou měrou obrácena na irskou otázku, jako ve dnech přítomných. — "Velká Britanie před občanskou válkou," oznamovaly bulletiny novin, "Britští důstojníci raději vystupují z armády, než aby bojovali proti Ulsteru," sdělováno v zápětí a vůbec zdálo se, že opravdu půjde tentokráte v Anglii do tuhého. — Krise dosud zažehnána není, ale kdo by se vsadil, že ve Velké Britanii občanská válka nebude, jistě by vyhrál.

Boj o irskou samosprávu jest starý — začal hned v r. 1801, kdy zrušen irský parlament a utvořena legislativní jednota mezi Velkou Britanií a Irskem. Za těch 113 roků vedena neustálá agitace, někdy jenom s řečniště a tiskem, jindy násilím, a v čele irských nacionalistů byli takoví muži, jako Daniel O'Connell, William Smith O'Brien, Charles Stewart Parnell, O'Donovan Rossa a Michael Davitt, kromě mnoha jiných více méně prominentních. Po těchto nastoupili Redmondové a Healey-ové, kteří jsou v čele hnutí dnes.

Hnutí toto potlačováno bylo čas od času donucovacími zákony přijímanými anglickým parlamentem, kdykoli však potlačeno bylo v jedné formě, objevilo se ve formě jiné. Molly Maguires, Mladoirská strana, Pozemková liga a Národní liga byly vesměs irské politické spolky, které měly svůj den.

Tisíce irských nacionalistů vysloužilo si lhůty v žalářích za jejich účastenství na boji za legislativní neodvislost od Velké Britanie. Na sta jich bylo vypovědeno a ještě více se jich uchýlilo do Spojených Států.

Agitace často vyvrcholila v násilí, jako když lord Frederick Cavendish, hlavní sekretář pro Irsko a T. H. Burke, trvalý sekretář, byli zavražděni "nepřemožitelnými" 6. května, 1882, ve Phoenix parku v Dublině.

Parlamentní boj o samosprávu zuřil skrze desítiletí a vedl k mnohým pohnutlivým sečnám v anglickém parlamentě a jednou dokonce vyhnáni všichni poslanci z Irska.

První pokus anglické vlády vyjíti vstříc požadavku Irčanů o samosprávu, učiněn byl zesnulým W. E. Gladstonem, když byl předsedou ministerstva v 1886. — Předloha byla zamítnuta, když její podání přivodilo vážnou roztržku v liberální straně, odstoupení Josepha Chamberlaina a jiných liberálních vůdců, kteří pak ve věcech týkajících se irských otázek šli s konservativní stranou. Od té doby sedm předloh v zájmu irské samosprávy předloženo bylo liberálními vládami a poslední schválena byla ve sněmovně poslanecké, ale poražena ve sněmovně lordů. To vedlo před třemi roky k přijetí parlamentního zákona, dle něhož každá předloha, kromě rozpočtových, zamítnutá ve sněmovně lordů, stává se samočinně zákonem, když byla přijata ve třech po sobě následujících zasedáních.

Přítomná agitace byla přivoděna jistotou, že předloha premiera Asquitha v zájmu irské samosprávy stane se zákonem bez souhlasu sněmovny lordů. Sir Edward Carson jest v čele agitace proti samosprávě mezi unionisty Ulsteru. On a několik jiných vynikajících mužů dali podnět k sorganisování armády dobrovolníků proti zavedení samosprávy pro Irsko v její úplnosti. Usilují, aby působnost zákona se nevztahovala na Ulster.

Hlavní kámen úrazu v Irsku jest náboženství. Z celkové lidnatosti asi 4,500,000, přibližně 500,000 jest protestantů různých vyznání. Většina z nich bydlí ve čtyrech okresích Ulsteru — Londonderry, Antrim, Armagh a Downing. V ostatních pěti okresích Ulsteru převládají katolíci. Ve skutečnosti však Ulster posílá sedmnáct nacionalistů do parlamentu a jenom šestnáct unionistů.

Jest značný rozdíl mezi lidem východní části Ulsteru a v ostatním Irsku. Mnozí z Ulsteřanů jsou potomci anglických osadníků vyslaných tam Cromwellem, aby pěstovali zemědělství a průmysl Irska, když byl podrobil tu zemi.

Ostatní jsou potomci škotských covenanters. Ne všichni protestanté Irska byli proti samosprávě. Parnell na příklad sám byl protestant.

V dřívějších dobách bylo Irsko skutečně utiskováno, ale dnes nelze mluviti o nějakém útisku v pravém smyslu toho slova. Bylo na příklad nespravedlivým, když Irsko, převážnou většinou katolické, musilo podporovati státní, nepřátelskou anglikánskou církev, avšak nespravedlnost tato dávno byla již odstraněna. Dnes Ulsteřané brání se proti samosprávě, poněvadž se obávají, že jejich svoboda svědomí byla by znásilňována katolickou většinou. Rovněž provedena byla reforma pozemkových zákonů v Irsku, tak že sedlák v zemi té není již odsouzen býti pro věčné časy nájemcem.

Dnes Irčané béřou účastenství na dělání a uplatňování všech zákonů pro Spojené království a na svých občanských právech nejsou nijak zkracováni a těší se plné náboženské svobodě, nicméně však jejich národní hrdost žádá si samosprávu, žádá si irský parlament, žádá si část té neodvislosti, které se těšilo Irsko, nežli bylo podrobeno Velkou Britanií. Jest velmi pochybna, že Ulsteřané by se odhodlali k skutečnému odboji, ale zároveň svoboda svědomí měla by jim býti zaručena takovým způsobem, aby všecky jejich obavy před znásilňováním se strany katolické většiny byly rozplašeny.

MRAVNÍ A FYSICKÁ SRDNATOST.

V těchto dnech přišla v Německu opět na přetřes otázka soubojů v armádě, k čemuž vyskytla se závažná příčina. Jeden důstojník vyprovokoval jiného důstojníka, na něhož dávno nevražil, a v souboji jej zastřelil. Případ tento byl tak křiklavým, že nedal se ospravedlniti pojmy důstojnické cti a vítězný duelant postaven před soud a poslán na třicet měsíců do vězení a vyloučen z armády. Tento rozsudek každý uzná za spravedlivý, a konečně i v německé armádě mělo by býti odstraněno takové barbarství, jako jsou souboje, avšak ministr války Falkenhayn, v odpovědi své na interpelaci na říšském sněmu, tuto praktiku hájil.

Ministr pravil, že instituce soubojů jest nutnou pro vojenskou kastu. Dále vysvětlil, že jeho úsilí o umenšení soubojů v armádě nebylo namířeno proti souboji samotnému, nýbrž na obmezení počtu případů, v nichž souboj pokládán jest za nutný.

"Já osobně pokládal bych to za neštěstí," pravil, "kdyby pojem osobní cti, na němž zásada souboje jest založena, byl vykořeněn. Doznávám, že soubojování jest přestupkem pod zákony, božskými i lidskými, a jest to důkazem spíše fysické nežli mravní srdnatosti. A více než to, trest může dopadnouti na toho nepravého muže. Nicméně však důstojník musí býti obhájcem své vlastní cti a jest oprávněn znova získati svoji sebeúctu, prokázati svoji mužnost a odraziti domněnku nedostatku srdnatosti tím, že čelí svému protivníku, s pistolí v ruce."

Ano, fysická srdnatost jest hezká věc. Když se proti sobě postaví dva zápasníci, asi stejné váhy a stejného výcviku a začnou do sebe mlátit, není to zrovna divadlo pro dámy jemných citů, ale nebude sporu o tom, že na obou stranách jest fysická srdnatost. Kdyby však, řekněme, dvěstěliberní hromotluk chtěl se podobně rváti se soupeřem o padesát liber lehčím a beze všeho výcviku, sotva bylo by to důkazem fysické srdnatosti na straně toho prvnějšího a dokladem zbabělosti u toho druhého, kdyby se s ním rváti nechtěl. Ani to není důkazem fysické srdnatosti, když někdo, třeba v hádce nebo za jiných okolností a jiným způsobem, vyprovokuje ku rvačce někoho, kdo jest tělesně slabším. A konečně ani k postavení se před nabitou pistoli v rukou soupeře není třeba obzvláštní fysické srdnatosti, jak by se snad zdálo a jak dozná každý, kdo zažil podobnou zkušenost, třeba na bojišti, kdy stál proti nepříteli, neb jinak.

Před více lety new-yorský "Sun" uveřejňoval zajímavou serii článků — od námořníků, cestovatelů, vojáků a jiných lidí, kteří skutečně prožili život a účelem bylo vylíčiti pocity, jaké jimi ovládaly ve chvílích nejsvrchovanějšího nebezpečí, kdy život visel na nitce, a zdali pocítili ve chvílích takových strach.

Různí pisatelé různě líčili své pocity a snad nejzajímavějším byl článek jednoho starého kapitána, jenž asi tucetkráte byl v tom nejsvrchovanějším nebezpečí života, ale strach poznal pouze jednou; a to nebylo na moři a nebyl již ani kapitánem, nýbrž obchodníkem. Jeho podniky skončily nezdarem a věci dospěly tak daleko, že i jeho domácí nábytek měl býti úředně zabaven. A tehdy, an čekal na soudní zřízence, s myšlénkami, jak bude dále a co se bude díti s jeho rodinou, tehdy prý poprvé pocítil strach, kterého nepoznal na mořích ani za nejhroznějších bouří, ani když loď jeho mrštěna byla na skalisku, kde pouze trosky z ní zůstaly. Abychom čtenáře neuschali v trapné nejistotě, tedy dodáváme, že životní osudy onoho bývalého kapitána opět se zlepšily, že si opět pomohl, nikoli k bohatství, ale jeho rodina měla kde býti a najedla se třikráte denně — než to všecko pro náš účel jest vedlejší věcí. Účelem naším jest ukázati rozdíl mezi fysickou a mravní srdnatostí, a tato poslednější jest mnohem vzácnější vlastností, nežli ta prvnější.

Jest k tomu třeba mravní srdnatosti snésti trpkou pravdu, nebo doznati bezpráví a křivdy někomu učiněné, nebo setkati se s někým, pohlédnouti do očí někomu, komu jsme ublížili. Máte lidi, kteří pášou na někom raději bezpráví za bezprávím, křivdu za křivdou, zločin za zločinem, poněvadž nemají tolik mravní srdnatosti, aby doznali, že ta původní křivda byla jejich a dalším pácháním bezpráví snaží se pouze uklidniti své svědomí, marně ovšem, neboť žádná křivda se nedá odčiniti spácháním jiné křivdy, kdežto i jejich vlastnímu svědomí by se ulehčilo, kdyby chybu svoji doznali.

Jest k tomu třeba mravní srdnatosti, státi při příteli, když se to zrovna "nevyplácí," když na příklad to nemají rádi lidé, na jichž blahovůli záleží vám se "stanoviska výhodnosti," jest k tomu třeba mravní srdnatosti státi při věci dočasně nepopulární, jest k tomu třeba mravní srdnatosti postaviti se proti silným, ale špinavým proudům, proti zakořeněným, škodlivým, však zvyklostem, jest k tomu třeba mravní srdnatosti raziti dráhu novým myšlénkám a novým idejím proti předsudkům a poskleb-kům a jest k tomu třeba mravní srdnatosti zůstati věrným samému sobě — nebýti deskou fonografu, která zachytí všecko, co se do ní namluví a to namluvené opět povídá, nýbrž býti ocelí, jejíž zvuk při úderu jest vždycky jejím vlastním a nikoli cizím.

Taková mravní srdnatost jest vzácnější, nežli srdnatost fysická.

ČESKÁ AMERIKA PŘED TŘICETI LÉTY.

V nově zvolené městské radě v Iowa City zasedali dva čeští radní, a sice pp. Bohumil Šimek a Jos. Černý.

* * *

V Cedar Rapids založil se zpěvácký spolek pode jménem 'Lyra.' Za cvičitele spolku zvolen p. F. J. Pirkl a za předsedu p. J. Vosmek.

* * *

Po Západě jezdil Sokol Josef Nový, jenž jako cvičitel připravoval jednotlivé sbory pro nadcházející závody.

* * *

Jeden dopisovatel postěžoval si v Pokroku Západu, že dostal od kohosi anonymní dopis, a k tomu podotkl redaktor Rosický: "Nyní zkusil pan dopisovatel trochu té slasti redaktorské; což pak kdyby dostal několik podobných dopisů každý týden. Chtěl-li by pak býti také redaktorem?" To se podívejme, tedy již v těch časech byli ničemové, kteří psali a posílali anonymní dopisy, ale jinak ani věřiti se nám nechce, že jich dostával nebožtík Rosický několik každý týden.

* * *

Řády Č. S. P. S. v Ohio sebraly na Ústřední Matici Školskou celkem $179.52.

* * *

České ženy v Cedar Rapids založily spolek pode jménem Anna Náprstková, který se později připojil k Jednotě Českých Dam. V první schůzi mluvil L. J. Palda o postavení ženy v lidské společnosti, jejím působení veřejném i soukromém od starověku až po naši dobu.

Kotěra & Sloup

vlastní hojně zásobený obchod

grocerní a železářský,

č. 1261 So. 16. Str. Tel. Doug. 5573

Hospodyňky ušetří vždy peníze, budou-li s námi obchodovati. Vždy čerstvé máslo a vejce. 47 4fc

Hojnost příjemné zábavy vždy ve hlučné společnosti poskytne Vám

"SLAVIE"

v každém ohledu moderně zařízená

hevérna a restaurant

č. 1424 již. 13. ul., Omaha

Excellentní káva, každou hodinu čerstvé české jídla a jen kvality z vynikajícího Lindell a pokoušel zákazníka pokoje. Plyne napojení zatoužím Frank Soutin 19tf